

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. П'ЯТЬ ЦЕНТИВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ.

Тел. „Свобода“: BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Консу: BErgen 4-1016. 4-0807.

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA.

FIVE CENTS ELSEWHERE.

ПРЕЗИДЕНТ НАРАДЖУЄТЬСЯ В СПРАВІ ДОПОМОГИ АЛІЯНТАМ

ВАШІНГТОН. — Вернувши з своєї резиденції в Гайд Парку, президент Рузвельт скликав конференцію конгресових провідників для наради над приспіншенням ухвали нового законопроекту в справі допомоги аліянтам. Ходить тут про суму \$5,985,000,000, якої домагається президент. Критична ситуація на московському фронті, а передовсім швидкий наступ німецьких армій на Україні, викликає у Вашингтоні враження, що скінчивши з Советами, німці почнуть натискати на Англію. Тепер іде про те, щоб усунути всякі перешкоди та можливі протягнення, що стоять перед ухвалою того законопроекту.

СЕНАТОР ДЖОРДЖ ПРОТИ ОБМЕЖЕННЯ ФОНДІВ З „ЛЕНД“ ЗАКОНУ

ВАШІНГТОН. — Сенатор Джордж, відповів сенаторові Кларку, опозиційному демократові з Айдаго, який пропонував, щоб у новому законопроекті вилучити допомогу Росії, що таке обмеження допомоги булоб „фатальною помилкою“. Він твердив, що таке рішення булоб суперечне заяві президента Рузвельта, в якій сказано, що Америка буде помагати без виімку всім державам, що воюють проти гітлеризму.

ПО УКРАЇНІ ПРИЙДЕ ЧЕРГА НА СУЕЗ — КАЖЕ СЕНАТОР ПЕПЕР

ОТТУМБА (Айова). — Сенатор Клод Пепер, відомий інтервенційний демократ з Флориди, заявив, що якщо німці заберуть Україну, то вони піchnуть великий наступ на Суез. В тому гігантському русі, говорив Пепер, йому допоможуть еспанські війська Франка й французькі Вейгана. Якщо німці здобудуть Суез, вони не тільки що перетнуть життєву артерію Бритійської Імперії, але посягнуть на Азію та Індію. Здобувши територію двічі таку велику як решта світа і маючи сім восьмих населення цього світа, дві третини фінансів і три четверти всіх сирівців, німці будуть в стані здусити Америку під кожним оглядом, казав Пепер.

ДОМАГАЄТЬСЯ ПОВНОЇ ДОПОМОГИ БРИТАНІЇ

ПРИНСТОН (Н. Дж.). — Д-р Гаролд Додс, президент Принстонського Університету, отираючи академічний рік, закликав американських горожан, щоб вони занекали всякі спроби пасивного опору, а віддали всі зусилля на допомогу Англії. Він твердив, що від дво останніх літ американці бавляться в дискусії та балакають, а тимчасом вороги демократії підбивають щораз більше нових країв. Якщо Европа стане тоталітарною, її наслідуватимуть інші континенти, в тому числі й Америка, твердив д-р Додс.

АМЕРИКАНСЬКО-КАНАДІЙСЬКА ЛЕТУНСЬКА БАЗА НА ДАЛЕКІЙ ПІВНОЧІ

ОТТАВА (Канада). — К. О. Джансон, шеф канадського летунства, заявив, що американський і канадський уряд спільними силами будуть летунську базу на далекій півночі, для оборони проти евентуального нападу з Тихого океану.

СЕНАТОР БРІДЖЕС ПЕРЕДБАЧАЄ НІМЕЦЬКИЙ НАПАД НА АМЕРИКАНСЬКІ КОРАБЛІ

САН ФРАНЦИСКО (Каліф.). — Сенатор С. Бріджес, републиканець з Нью Гемшир і член Сенатського Комітету Військових Справ, заявив, що Німеччина, по успішному закінченні військової кампанії на Атлантику. Він рівнож заповів, що Конгрес уневажить Нейтральностейний Закон. Цей закон, казав сенатор, був ухвалений на підставі фальшивих заложень, а саме, що мир залежить від якогось шанованого людського закону. В часах великої кризи, в якій знаходиться Америка, американський уряд не повинен виставити себе жадними законами, коли мається до діла з таким чоловіком як Гітлер, говорив Бріджес.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ІМПОРТ ЗАГРОЖЕНИЙ — КАЖЕ ГАРВАРДСЬКИЙ ПРОФЕСОР

ВАШІНГТОН. — Д-р В. Е. Еліот, б. голова департаменту політичних наук в Гарвардському університеті, а тепер один з дорадників ОПМ, заявив, що якщо американська флотія не пильнуватиме водних шляхів на Атлантику й Тихому океані, то німецькі й японські субмарини будуть нищити американські торговельні кораблі. Еліот говорив на дискусійному форумі, в якому брали участь також інші визначні американці, між ними Дж. Кромвел, б. американський посол до Канади, як теж відомий републиканський ізоляціоніст, Гамилтон Фіш. Цей останній критикував президента Рузвельта за те, що він ігнорує Конгрес, а сам на власну руку ангажує Америку в „стріляючу війну“.

„АМЕРИКА ПЕРША“ ДАЛІ ПІДДЕРЖУЄ ЛИНДБЕРГА

ШКАГО (Іл.). — Головна езекутива комітету „Америка перша“, після наради в справі відомої проти-жидівської промови Ч. А. Линдберга в Де Мойн, Айова, випустила комунікат, в якому подає до відома, що вона далі організує для Линдберга публічні виступи. Дальшу промову виголошить Линдберг в Форт Вейн, Індіана, в дні 3. жовтня. Езекутива заповіла, що з кінемом біжучого тижня вона видасть спеціальний комунікат в справі промови Линдберга в Де Мойн.

НІМЦІ ВСТУПИЛИ ДО КИЄВА, ТАКОЖ ВІДТЯЛИ КРИМ

По завзятих битвах німці вступили до столиці України, Києва. Перед вступленням вони зводили тяжкі битви з советськими військами, які в деяких випадках обороняли місто навіть вночі, на його вулицях. Проте Київ не зазнав великого знищення. Німецькі джерела подають, що залога Києва, вистрілявши своїх старшин, сама піддалася німцям. В той спосіб німці мали взяти в полон 150,000 советського війська. Також взяли в полон 151 повзів, 600 гармат і іншого воєнного матеріалу. Далі німецькі звідомлення подають, що їх війська дісталися до Азовського моря, відтинаючи в той спосіб цілковито Крим. На північному фронті німці здобули острів Еселя, недалеко Естонії, на якому советська команда побудувала була свої сильні летунські бази. В околицях Криму німці мали оточити велику частину советської армії, під командою Будьонного.

СОВЕТИ ПРИЗНАЮТЬ ВТРАТУ КИЄВА

Советські звідомлення признають, що їх війська опустили Київ. Однак додають, що сталося це після того, як советські війська завдали німцям великі втрати. Вони також говорять, що на центральнім фронті, коло Смоленська, советські війська далі ведуть офензиву і посуваються вперед.

З советських джерел, через Берно, доносять, що армія Будьонного зазнала тяжких втрат. Советська найвища команда задумує усунути маршала Будьонного з команди південним фронтом, а на його місце поставити генерала Конєва, який переводив офензиву на центральнім фронті.

БРИТІЙСЬКА ЛЕТУНСЬКА ОФЕНЗИВА

Щоб відвернути частину німецьких літаків з советського фронту англійці скріпили свою повітряну офензиву проти німців на заході. В масовій кількості вони бомбардували німецькі міста — Берлін і Франкфурт, а також німецькі бази в Оостенді й Франції.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ЖУРНАЛІСТ ПРО МОСКОВСЬКІ ЗВІРСТВА В ЛЕНІНГРАДІ

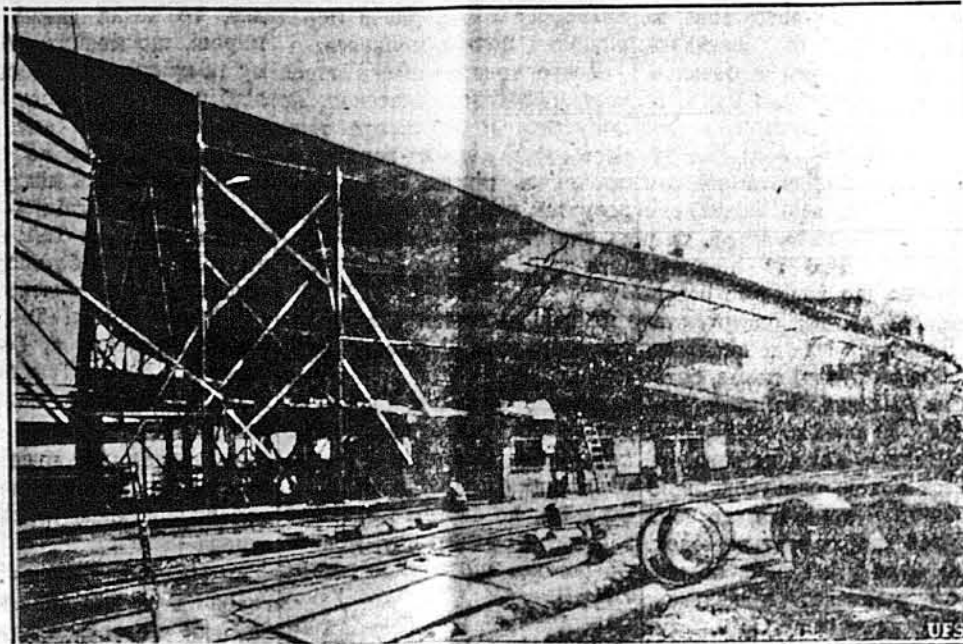
Доналд Дей, американський журналіст та кореспондент, пише з лєнінградського фронту (він є з фінською армією), що в Лєнінграді діються пекольні речі. Під безпощадним бомбардуванням німецьких літаків і артилерії мешканці гинуть цілими тисячами. До того, жорстока московська НКВД, навіть в обличчі німецького наступу, не змінє своєї кривавої тактики супроти цивільного населення. Московські газети, взяті в полон фінською армією, оповідають, що Лєнінград завалений трупами, яких ніхто не ховає ані не спрятує. Між вбитими є багато жінок і дітей. Що більше, большевицькі відділи добивають власноручно ранених, щоб „вкоротити“ їм терпіння. Гурми голодних мужчин і жінок бушують по домах та шукають за поживою. Їх вилловлює НКВД та цілими троками перевозить на місце „суду“, де звичайно їх поголовно розстрілюється.

НОВІ ВІСТКИ ПРО ПОЛОЖЕННЯ НА ЗАХІДНІЙ УКРАЇНІ

Ньюйорська польська газета „Нови Свят“ з дня 22. вересня ц. р. подає за „Краківськими Вістями“ нові вістки про положення на Західній Україні. І так львівський залізничний двірще майже не знищений, з виімком вікон у великій пожекальні. Трамваї вже курсують; за білети платиться 10 сотиків. Місто має дуже заневищене, має провінційний вигляд та втратило свій давній характер. Костел св. Миколая ушкоджений артилерійським вогнем. Написи вулиць чисто по німецьки і по німецьки, передане українськими буквами. Відчинено багато ресторанів, ціна за обід виносить 13 рублів або 2.50 золотих. Брак обрусів, столова посуда брудна й знищена.

В Стрию, де ще 1. вересня ц. р. були словацькі війська, функціонує українська поліція під проводом проф. Николини. В Стрию одиноко остали численні жидаї, що займаються свободію торговлею. В Стрию виходить тижневик „Стрийські Вісти“ під редакцією Приймака. Українські організації почали наново свою діяльність. Одиноке кіно в Стрию висвітлює німецькі фільми з українськими написами. Відчинені ресторани й цукорні.

В кореспонденції з Львова німецька газета „Міттаг“ пише, що німецькі влади стоять на становищі, що ударежавлене Соведами майно переходить на власність німецької держави. В деяких випадках німецькі влади роблять виімки, як ось звертають заборані менші ґрунтові посілости, як рівнож добра греко- і римо-католицької церкви. Частина ділчів була допущена на свої маєтки в характері завідувачів, а не властителей. В жовтні буде вищофаний в Сх. Галичині московський рубель, а введенний золотий.

ВИЗОВ ПІДВОДНИМ ЧОВНАМ. — У корабельних доках американської воєнної флотії в Оренджу, в стеїтї Тексас, будеться цілу флотію таких нових кораблів для воження вантажу через Атлантику. Мається ними поборювати топлення кораблів німецькими підводними човнами.

Представлений на світліні корабель називається „Сі Отер“, себто „морська видра“. Має він усього 1,900 тон містоти, 270 стіп довгости й буде занурятися у воду лише 10 стіп, через що його буде важко поцілати торпедою. Буде мати водні шруби по середині, а не на кінці, як мають звичайні кораблі.

ЗАГРОЗА ВІЙНИ МІЖ БОЛГАРІЄЮ І ТУРЕЧЧИНОЮ

АНКАРА. — В турецьких колах з острахом слідкують за рухами Болгарії. Загально думають, що концентрація болгарських військ на границі Туреччини потягне за собою війну між тими двома країнами. Від якогось часу Болгарія домагалась від Туреччини дозволу на переправу воєнних кораблів через Дарданелі. Туреччина відмовила на тій основі, що ті кораблі не належать до Болгарії. Вслід за тим Болгарія почала скупчувати на границі свої війська. В турецьких колах говорять, що Болгарія до війни пхають німці. Вони обіцяли болгарському королеви Борисові різні концесії, між тим командувати над Чорним морем, а також протекторат над Кримом. Колиб турки пробували ставити опір і пішли проти німців війною, то тоді болгарі дісталиб спільний з німцями протекторат над Кавказом. В Туреччині такі певні вибухи нової війни на Балканах, що кажуть, що лише чудо відверне цю війну.

ПОСПІШАЮТЬ З ПОМІЧЮ СОВЕТАМ

ЛОНДОН. — Англійська й американська місії, перед відїздом до Советів заявили, що між ними існує повне порозуміння відносно безпшоволочної помочи Советам. Вони мають на увазі не так довго закроєну політику супроти Советів, як мілітарну поміч. В дипломатичних колах розійшлась була чутка, що ті місії їдуть до Советів тому, щоб наклонити за всяку ціну Сталіна до продовження війни. Бо Сталін, домагаючись такої помочи якої Англія разом з Америкою не всилі дати, водночас грозив замиренням з Гітлером. Щобільше, деякі достовірні джерела говорять, що гітлерівські представники вже підходять до Сталіна з пропозицією замирення. Англійська й американська місії малиб цьому запобігти за ціну безпшоволочної і великої помочи Советам.

„ТАЙМС“ ПРО ПОЛОЖЕННЯ СОВЕТІВ

ЛОНДОН. Лондонський часопис „Таймс“ в редакційній статті говорить, що положення Советів грізне. Коли вони втратять східну частину України з Довецьким Кряжем, то вони не будуть всилі засобляти потрібними воєнними матеріалами своєї армії. А тому завданням Англії й Америки дати їм якнайкоршу поміч, щоб вони могли ту частину України вдержати.

СОВЕТСЬКИЙ АМБАСАДОР ДО АНГЛІЙСЬКИХ РОБІТНИКІВ

ЛОНДОН. — Советський амбасадор Майський виголосив через радіо до англійських робітників промову, в якій закликав їх, щоб поспішно виробляли зброю, яка має йти до Советів. Англійський уряд порішив віддати Советам витвір з цілого тижня. Майський говорив, що советська армія творить разом з британською один нероздільний фронт. Тому той фронт треба всіма силами піддержати.

СОВЕТИ СКРІПЛЯЮТЬ ОДЕСУ

БЕРЛІН. — Як подають німецькі джерела советські власти почали через море насилати до Одеси великі запаси амуніції, харчів та інших воєнних матеріалів. З цього виходилоб, що вони готуються до довгої оборони міста. Одесу облягають румунські війська, які день і ніч пакують в Одесу велику кількість гарматних ладунків. Обі сторони зазнають великих втрат.

ДЕРЖАВИ „ОСІ“ ГОТУЮТЬСЯ ДО ЗИМИ

РИМ. — Фашистські газети пишуть, що військова команда держав „осі“ підучує своїх летунів зносити і спадати на підложених під літак санках. Бо на советських територіях в зимі падають глибокі сніги, які постійно покриватимуть землю, зокрема летунські майдани. Водночас німці спроваджують на советський фронт велику кількість моторових пługів до відгортання снігів.

КОНФЕРЕНЦІЯ З ПОЛЬСЬКИМИ РЕДАКТОРАМИ

КРАКІВ. — Німецький губернатор Польщі, Франк, скликав до себе на конференцію всіх польських редакторів і мав з ними довшу нараду над ріжними біжучими справами. Після конференції Франк видав бюлетень, в якому говорить, що польські редактори починають розуміти вагу тісної співпраці між німецькою владою і польським народом.

ТО ЩО ІНШЕ.

СІДНЕЙ (Австралія). — Австралійська партія праці, яка має в парламенті більшість і яка є нині при владі, хоч признає заслуги червоної армії в її боротьбі з німцями, а навіть накликає Британію до помочи советській армії, водночас заборонила своїм провідним членам належати до тих місцевих організацій, які відносяться симпатично до Советів.

СИРІЙСЬКІ ПАТРІОТИ ТВОРЯТЬ УРЯД

ДАМАСК. — Внаслідок проголошення незалежної сирійської держави сирійські провідники, які віддавна боролись за самостійність Сирії, приступили за порозумінням британсько-французьких властей до творення сирійського уряду. Створення міністерського кабінету доручено премієрови Гасанови Деєви Какіному. В склад кабінету увійдуть чільні сирійські націоналістичні провідники.

ДАРУНОК ПАПІ РИМСЬКОМУ

РИМ. — Представник президента Рузвельта до Ватикану, Майрон Тейлор, подарував Папі Римському свою чудову віллу в Флоренції. Та віллу буде обернена для вжитку законниць, що свої осідки мають в Злучених Державах Америки.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.,
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед
появою числа, в котрім оголошення хочє мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

3 Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

Нарікання Не Поможуть

(1) Нам доносять, що є нарікання на „понеделкове” число нашого часопису. Виходилоб, що є недоволення з того, що „в тому числі нема що читати”. Іде тут, як нам здається, головню про українську частину, в якій тепер містимо матеріал на „жіночі теми”. Одні є недоволені з нового вигляду часопису і змісту та бажалиб бачити „давнє понеделкове число”, а інші домагаються побільшення і т. п. Не знаємо, чи ті нарікання відповідають почуванням більшого числа наших читачів і передплатників. Але знаємо, що вони є, бо передані нам офіційною дорогою. Тому і забираємо в цій справі голос.

Як знаємо, то перед конвенцією У. Н. Союзу помістили ми в „Свободі” цілий ряд статей, якими виказували прямо катастрофічне положення чужинської преси в Америці, а зокрема важке положення нашого часопису. Ми виразно зазначували, що є неможливо видавати часопис за ту ціну, яку платять за „Свободу” члени У. Н. Союзу, бо та оплата походить ще зперед кількох десятиків літ і не відповідає теперішнім коштам видавництва, які мусіли зрости через соціальне забезпечення, законне зменшення робітничих годин праці, подорожні матеріалів і т. п., включно до тих вже цілком особливих обставин, що спричинені теперішньою світовою війною.

Характеристичне для нашої суспільності в Америці, як теж, очевидно, й для „недоволених”, є те, що ніхто не висказав свого недоволення з такого стану і не піддавав, що треба взятись за ратування своєї преси. Воно виглядає, що існування українського щоденника в Америці, чи української газети взагалі, не є вже саме собою дуже важною громадською справою. Виглядає, що цією справою, яка у всіх народів належить до найважливіших, має у нас займатись купка людей! Так, якби це була „приватна справа” Спілки, чи однієї, та якби це тільки вони мали мучитись розв'язкою цієї проблеми! Так, якби то яка У. Н. Союзу мала це все поладити, а члени не мали тим журитись, а тільки ставити нові вимоги без поношення нових тягарів, ні, того, що належало за газету заплатити.

Нове „понеделкове число” „Свободи” є впливом ось таких обставин. Є воно видане хвилю в такім виді з кончності, а не з бажання і волі Видавничої Спілки, чи У. Н. Союзу, якого наш часопис є офіційним органом. Як ми писали перед конвенцією, не можливо видавати в Америці часопис українською мовою за ціну втриє нижчу в доларах від ціни, яку оплачували до цієї війни українські селяни в Західній Україні за таку саму українську газету. Тому ми заповідали, що треба принаймні зліквідувати т. зв. „понеделкове число” і його цілком не видавати, якщо видавання „Свободи” має бути врятоване, очевидно, коли до цього буде долучена ще й інша допомога. Те, що ухвалила конвенція У. Н. Союзу, справу „Свободи” трохи поліпшило, але її не врятувало. І це є те, що повинно днесь нас всіх журити.

Кому Вийде на Школу „Осмалення” України?

(Для „Свободи”).

Ще від самого початку російсько-німецької війни поширився по світу загальний погляд, що „осмалювання” землі перед наступаючими німцями — це „геніальний” російський помисл на знищення німців. Чомуж „осмалюванню” землі більшовиками надають стільки багато значіння? Головно тому, що, мовляв, „осмалювання” підчас походу Наполеона в 1812. р. і спалення Москви, помогли знищити півмільйонну армію Наполеона й тим врятувати Європу від підбиття Францією. Мовляв, кзлі „осмалювання” Росії 1812. р. російськими військами знищили сили геніального корсиканця, то й теперішнє „осмалювання”, головню України і Білорусі, а далі й Московщини, зможе знищити нацивську Німеччину.

Байдуже світові, що там, де „осмалюють” землю, чейже живуть мільйони цивільного населення. Байдуже те, що мільйони українців і білорусів, а далі й самих москалів, остануться через „осмалювання” землі без даху над головою під зимом, без хліба, та навіть без знарядів до управи землі... Ну, що там кого те обходить, що можливо 1942. р. буде на Україні кілька мільйонів менше українців! Адеж в 1933. р. вимерло там кілька мільйонів людей з голоду, і з того, мовляв, світові шкоди не було...

То правда, що з „осмаленої” землі німці тепер не зможуть брати поживи. Алеж чи нацистам уже тепер ходило про те, щоб захопити сьогорічний збір збіжжя? То правда, що й сьогорічний збір збіжжя на Україні був би їм дуже придався. Але це не їх головна тепер журба, коли так не сталося. Якщо нацисти не застали збіжжя, тільки попанені села та обезлюднені простори, то тим, мабуть, вони дуже не журяться, бож всіх такі застали там все те, що Гітлер їм обіцяв у своїй книжці „Майн Кампф” і урочайну землю, величезні поклади залізної руди, мanganу та вугілля і величезну річку, Дніпро, яку можна запрягти до виробу електрики. А за те, що більшовики й нацисти обезлюднили Україну, нацисти можуть бути їм навіть і дуже вдячними. Адеж коли лишаться величезні обезлюднені простори урочайного українського чорнозему, то буде вже тим самим готова для німців обитована земля для колонізації! Отже так тепер склада-

ються обставини, що начеб-таки самий Сталін своїм наказом „осмалювати” землю приготував Україну під німецьку колонізацію... Бож, остаточно кому „осмалення” України зашкодить? Як тільки трохи надтим застановитись, то стане ясним, що „осмалювання” України найбільше пошкодить таки самому українському народові. „Осмалення” та сильне обезлюднення України може так ослабити українців, що вони будуть змушені сидіти безсилено, із заломаними руками, та глядіти, як їх рідну землю чужинці колонізують та забирають у своє посідання. А світ це може так болюче опісля відчувати, як відчув за минулих 23 роки розпад австро-угорської монархії, що довгі віки помагала зберігати політичну рівновагу в Європі та, як це дивно не виглядало, стояла на дорозі до розросту німецької держави. „Осмалення” й обезлюднення України не тільки стане пригрозим колонізаційним тереном для німців, але й стане німцям ширшою відміненою брамою до Кавказу та Індії.

Колиб хто був вказував аліантським вождям підчас минулої світової війни, що повинні їм ходити тільки про знищення мілітарної сили Німеччини, а не про знищення Австро-Угорщини, то вони булиб вважали таку людину ворогом аліантів. Але вже кілька літ по цій війні самі аліантські політики признавали, що знищення Австро-Угорщини знищено ту силу, яка могла була придатися по війні для здержування Німеччини від надто скорого розросту.

Згадаємо за те, бо так є, що небезпечно тепер звертати увагу навіть на таке, що „осмалювання” України більшовиками може остаточно стати страшною катастрофою для українського народу і лишити обезлюднену країну для німецької колонізації. А це означало, що демократії світу можуть тепер втратити 40-мільйонного природного союзника, себто той український нарід, що вже з давен давня був до демократичного ладу привик і тільки демократичного ладу бажав. Ось тому не може ніякий демократ радіти з „осмалювання” України! Усі демократи світу, як і демократичні потуги, повинніб пам'ятати, що ліпше мати на Україні, у всякому випадку, понад 40 мільйонів живих українців, що

З ЧУЖИХ КЛОПОТІВ

Чужинці „не розуміють” поляків...

Польська преса нарікає, що англійська публічна опінія, не зважаючи на прихильне наставлення британського уряду до Польщі, не виказує належних „розуміння” для польських потреб та державних інтересів. Виходилоб, що поважні британські кола, що мають поважні впливи на формування офіційної політики, виступають проти відновлення польських границь з 1939. р. Проти того виступають, між іншим, соціалістичні кола, які пригадують полякам їхні промахи відносно українців і литовців. І буває, що хоч як тепер вихваляють Польщу, все ще трапляються голоси, які полякам не до вподоби. І так ньюорський „Нови Свят” з 18. вересня 1941 р. наводить уривок з книжки п. з. „Our Testing Time”, яку написав I. H. Curle. Написано там про поляків між іншим таке:

„Поляки є народом неспокійним. На мою думку, вони є класичним приміром неспокійності, що ніколи не держаться разом і ніколи не будуть держатись; завжди деє бракує якоїсь шрубки. Їх селянство, як це буває з людьми, що зачешують гори, є добрим матеріалом; але чим вище вони піднімаються в гору, то замість ставати соліднішими, стає блискучим. Хоч Польща має елегантну еліту, що вибирається на чорно і говорить знаменито по французьки, вона й нині є тою самою країною розчарування, якою була в минулому”.

Польська газета є недоволеною з таких „компліментів” чужинця. Пише, що ці висновки є „погані й кривдиці”. Але як можуть писати краще про поляків чужинці, коли самі поляки краще не говорять про себе. І тут наводить редактор слова визначного польського маляря Артура Гротгера, який будучи в Парижі, писав про поляків до своєї нареченої ось так:

„Хай призьуться, коли це їм до вподоби. Сидячи тут в Парижі, здається, що нема на світі більш фальшивого, більш інтригантського, більш злідилого та більш впертого щодо своїх пристрастей народу як вже з традиції демократи, як мільйони німецьких колоністів, поселених на „осмалених” та обезлюднених полях урочайного чорнозему України: А розум наказує рахуватись і з найгіршими наслідками...”

О. Івах,

Винніпег, (Канада).

поляки; що більш: такими називають себе такі самі поляки”.

І „Нови Свят” радить вилітатися полякам з тої недуги. А як? А ось позбутися сварливості, набутти дисципліни й витривалості. А воля й праця вилітять до решти, оцю духовну недугу, в яку попав польський нарід...

Вправді, на нашу думку, тяжко сподіватись тут якихсь надприродних чудес, та ніколи не є лізно на поправу.

Большевики ламають заповіді Леніна.

Німецько-більшевицька війна приносить великі зміни у внутрішньому життю цілої большевицької системи. Досі „сильні” та „непохитні” большевицькі доктрини починають тріскати. Що правда, то Сталін уже від літ давав згоду на деякі „буржуазні забобони”, однак в цілому, советське життя було таки далі „ленінським”. А Ленін, як знаємо, проголосив боротьбу з релігією. Він кинув клич, що „релігія це опіюм народу”. Відтоді большевики нищили церкву, висмилювали церковні обряди, перемінювали монастирі та церкви на музеї та кінові салі, а священників, в тому числі й епископів, масово вивозили на Соловки.

А ось тепер знаказу большевицького уряду, припинено в Мосаві видавання „Безбожника”, органу комуністичної ліги безбожників, яка існувала від початків большевицького режиму та вела безпощадну протирелігійну кампанію серед усіх народів Советського Союзу. Що більше, з московською радію чується заклики до „побожних людей”, щоб ішли боронити „советську радіню” перед німецькими варварами, які несуть „загніб” церкви...”

Шоже тепер робитиме Ярославський, відомий провідник большевицького безбожництва? Може висвятитись, чи що? Очевидно, що така нагла зміна у відношенні до релігії означає, що большевикам таки не вдалося вбити релігійного духа серед народу. Тому вони тепер пробують грати на тих релігійних почуваннях, які вони досі нищили. А крім цього большевикам залежить на тому, щоб Англія й Америка змінили свій погляд на „диких азіатів”.

Присутність англійських летунів в СССР, це також свого роду зломання „заповіту” Леніна, який запевняв, а це повторили большевики раз-у-раз що як довго існуватиме Советський Союз, доти ніяка чужи-

нецька озброєна армія не покладе ноги на советську територію. А англійська армія аж до 22. червня ц. р. була в очах большевиків нічим іншим, а тільки „армією англійських імперіалістів і інтервентів”...

Та бачимо, що в большевиків біда діє тепер куди сильніше від теорії й заповітів навіть самого Леніна...

„Красная Звезда” і поляки.

Орган советської армії „Красная звезда” обговорює питання озброєння і виєквіпування тих поляків в советську армію, яка твориться. Водночас звертає особливу увагу на конечну потребу „особливої опіки над поляками. Ідучи на відпустку польські воєнки, каже советський часопис, повинні чути в Советях як вдома... Тому треба журитись про добробут їхніх родин. При тій нагоді згаданий часопис вихваляє ще відвагу і героїство польських жінок, їхню пошесту.

Далі „Красная Звезда” заявляє за створення польських шкіл в Советському Союзі, в котрих польські діти могли би зазнайомитись з знаменитою польською історією (яку досі називали пансько-буржуазною!) і світлою традицією, а також культурою Польщі. Навчання, російської мови, писане згаданий часопис, а також всяких інших мов у тих школах не повинно бути примусове. Що більше, пишеться далі, що советської системи не повинно застосовуватись в польських школах, бо вона невідповідає психіці і натурі поляків. Польських дітей, твердить „Красная Звезда”, повинно вишколюватися згідно з корінно польськими методами...

Ось який підступ, гідний большевиків! Отже „Красная Звезда” радить тепер не робити з поляками цього всього, що большевики робили в Великій і Західній Україні, де українську історію казали вичити долерва від жовтневої революції, де заводиали обов'язкове навчання московської мови і літератури, де казали вихвалювати катів України і де за спротив їхнім забаганкам вимордували мільйони невинних українських жертв.

Зрештою поживемо, то й побачимо, що і з поляками поступлять большевики не інакше. А вже певно, що не в такий демократично-толерантний спосіб, як це дороздуже „Красная Звезда”, щоб тим баламутити поляків і Англію та Америку. Те, як поступила червона Москва з українцями, литовцями, естонцями і латвійцями є для всіх відстрашуючим прикладом. Як знаємо, вони обіцяли не впроваджувати советських „практик”, але як загарили ці краї, то зараз позамікали до тюрм, або вивозили чи вимордували справжніх патріотів, а советську систему впровадили відразу силою.

МОГАМЕД РЕЗА ПАЛЕВІ,

новий шах Персії, що заняв престія по абдикації його батька під напором аліантів.

ВПИСУЙТЕ СВОІХ ДІТЕЙ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ І В ТАКІЙ СПОСІБ ЗАБЕЗПЕЧІТЬ ЇХ БУДУЧИНУ.

Д. ІВ. ГРУШКА.

ДВІЧІ ОХРЕЩЕНА

Повість з часів кріпацтва.

(14)

— Чогож ти, сину, мовчиш? Чи може я тобі у чім наперешкод став? Може ти надумав посміятись із сироти?... Як що того, то знай, що перше ніж я допущу до того, повішу тебе своїми руками! Чуєш? Ну, чого мовчиш? Признавайся! Знаєш, що я жартувати не охочий! — І брови його насупились, а очі заблищали як у хижого звіря.

— Ні, тату, — одповів Іван тихо, — як думав я посміятись із неї, то нехай з мене Господь посміється! А ми порадилися, щоб я ві всім вам признався, а я хотів прийшовши до дому признатись вам і матері і прохати благословення.

— За благословенням діло не стане, і як ваша згода, то Боже благослови. Тільки ти пострівай трохи, нічого не ка-

жи матері. Я завтра перше сам перебалакаю з Олексієм. А тепер помолюсь Богу, та лягай спати. А як що хочеш побачитись з Горниною, то на те буде день. — І не дівдавши одповіді, хранив дверима і пішов у хату, а Іван оставившись за дверима стояв, мов дожидаючи ще якого батькового приказу.

Увійшовши в хату Очеретько скинув із себе керею і мовчки опустився на колішні перед образом пречистої Богородиці, перед яким ще жевріла лампа дочка і припавши своїм гарячим чолом до землі почав широм молитись.

Простоявши з добру годину Іван похнюпившись пішов у пасіку, де наткнувшись на капличку святих Іосима і Савватія унав перед ними навколіш-ки. Важко було у його на душі,

і він так простояв до саміснького світа, доки зморившись упав на сиру землю.

Не спалося і сердешній Горниці. Чого не чого вона не передумала!... Їй здавалось, що Іван змовився з батьком, щоб її ослати, що бучим то про те вже всі хутори знають. Їй здавалось, що вона вже чула, як цікаві дівчата нішком сміялись над нею показуючи пальцями і вона тряслась як у лихорадці. Далі їй прийшло на розум, що вона вже ослатена; від неї всі одвертаються, її коханий Іван не дивиться, дівтора по вулиці туюкає, батько не балакає; наймити сміються і їй прийшло на розум повіститись. Хоч і як вона боролась з тою спокуюсою, щоб випхнути її з голови, де вона мов той хробак вертіла мозок, та не було у неї сили, бо над вухом мов хто підказував: „Чогож ти лежиш? Об чим думаєш?... Хіба краще тобі буде задаром сором терпіти? Візьми бривок тай уже!... Не хай тоді що хотять балакають”. Далі, їй показалося, що вона вже мертва, і її Іван, її сизий орел, стояв біля неї і рвав на собі волосся, кликав

її, будив, доки не побачив на ший сизий смуги. Він кинувшись, ухопив ніж і угородив собі у серце. Вона з жаху скопилась із ліжка, упала перед іконою і почала молитись. Довго вона молилась перед святим образом балаючи не допустити її до такого тяжкого гріха, доки на горіщі не промричав пінець. Вона стрепенулась, перехрестилась і лягла спати.

VIII. Скатання.

У неділю вранці біля волости зібралось чимало всякого народу, що стояв кучками радіючись про свої діла. Оддалі всіх стояло чоловіка з п'ять сивих уже дідів з довгими цінками.

— Так це за тим і громаду збили, — занитав у Репяха Очеретько, що тут же стояв у гурті.

— А тож за чим! — одповів Репях. — Як же вчора балакав з засідателем, так він сказав, що Китайгородський батюшка подав жалобу і просять забити явлену криницю через те, що зовсім затопило його ліс.

— А де його ліс? — гримнув

Очеретько. — Де він у нього взявся? То-ліс такий його, як і мій. Він відданий миром на церкву, а що він ним завладав, то нехай скаже спасибі мирові, що мовчить. А як йому та криниця шкодить, а йому відберемо ліс собі, а йому одведемо такий саме шматок у кучугурах! Як по вашому, старі? — спитав він у інших.

— Та так і слід! — одповідали інші. — Тай як такі не гріх хоч і батюшці, знапашати місце явлене самим Господом Богом! Так як же можна нехтувати ту Господню благодать? — Так балакали діди дожидаючи волостного голови.

Незабаром на рундучі показався й сам голова. Народ побачивши чана голову поскидав шапки.

— Ну, що, діди, — гукнув голова до купки дідів. — Годі нам там самим балакати, йдіть до гурту!

Старі підійшли до рундука, а Очеретько і Репях знаючи, що не проходило тієї громади,

щоб голова не радився з ними, почали сходити на рундук, де стояв сам голова.

— Ну, що, старі, — обізався голова до Очеретька, — це живенькі, здоровенькі?

— Та за здоров'я хвалить Господа милосердного. А тут у мене з сусідом виходить не добре діло. Мабуть прийдесться позиватись.

— А з яким сусідом? — спитав голова.

— Та вже не з яким, з Репяхом! Ось ідіть лишень сюди! — І Очеретько відкликавши голову у бік почав йому щось нішком розказувати.

— Шож, діду, — одповів голова вислухавши Очеретька, — скажіть окружному, то сьогодні можна буде учинити обиск.

Репях не знавши за собою ніякої шкоди стояв ні живий ні мертвий.

— Шож це мені за напасть? — промовив він тихо. — Об чім ти, сусідо, признаєш жалобу? Що я ні сном ні духом нічого не знаю.

— А он іде план, то він тобі розкаже. — І Очеретько укавав у той край, звідки показався окружний. (Далі б.)

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПОБІЛЬШЕ ТАКИХ СТАТЕЙ
В „СВОБОДІ“.

Дня 9. вересня була поміщена стаття в „Свободі“, п. 3. „Розгром Гітлера і вигра Сталіна“. Я, як сталий читач „Свободи“ і один з тих, що завжди піддержували український націоналістичний рух, хочу сказати, що та стаття належить до дуже важких. Я думаю, що лише такими статтями український народ може обговорювати перед ріжними донощиками з комуністичного загумінку.

Як Совети загарбали Західну Україну на спілку з їх колегою Гітлером, то комуністи в своїх „українських“ Вістях аж захлипувалися з радості. „Рай принесли комуністи нашому народові“, так вони твердили. „Визволення дали українському народові“, вигукували на всі голоси. „Почекайте як листи піchnуть приходити, то кожний побачить, який там рай і національне визволення“. Бодай не споминати тих листів. То правда, що листи приходили, та були підфарбовані самими комуністами тут, чи там. І такі листи вони містили в своїй шматі. Але кілька то листів вони відкинули, бо не до смаку були московським прихвостням. Кілько людей по Америці розчарувалися, бо пісдали або занесли до них листи, а вони їх не містили й не звертали більше.

Я був зацікавлений більше ковертами як деякими листами. Чому — дехто поспитає? Тому, що на ковертах були урядові печатки московських „визволителів“. Ось вам приклад: Поляки називали старе українське історичне місто Львів, німці і австрійки називали його Лемберг, а прийшли московські поспіаки, за словами комуністичних Вістей ніби „визволителі“, тай охрестили старе українське місто на Львів. А кожний українець і українка знає, що те славне

місто називається Львів і не інакше.

З Києва, з гордошів 45-міліонного українського народу, зробили Київ, Харків, Харюв, Чернівці, Черновці, Проскурів, Проскуров, Чернігів, Чернигов, Винниця, Виница, Одеса, Одесса, Золочів, Золочов, Бібрка, Бобрка, Надвірна, Надворна, Самбір, Самбор. Маю за дві сотки ковертів, котрі найкраще можуть посвідчити про большевицьке „національне визволення“ українців від поляків чи тепер від Гітлера. Поляки з захватом перехресували українські міста і села, нищили культуру і все, що мало вигляд український, але зі ще більшою силою і захватом московські сатрапи з їх Сталіном, розпочали огидне винищування всього, що українське.

Питаєте большевиків, нащо вони перехресували українські міста і села на російські? Вони не скажуть. Вони бояться, аби націоналісти не зібрали фондів на ритування українського народу, а самі аж казяться за грішми. Як націоналістичний українець перестегає всіх українців, щоб ані центу не дали московським сатрапам. Підтримувати американський уряд, конституцію, помагати Червоному Хресту, купувати оборонні бонди. Але ніхто з чесних українців хай не вагається підтримувати Гітлера чи Сталіна. Оба вони є агресорами, однаково ненавидять всі народности, бо самі вийшли з тих націй, яких тепер не визнають.

Сталін і Гітлер однакові. Так само їх агенти. Між українцями націоналістами нема їхніх агентів. Так треба дискутувати в газетах, на вулицях чи парках. Московським агентам треба насипати перцю на хвіст, то вони підуть на чотири вітри від українців там, де їм місце.

І. Ш., читач „Свободи“,
Нью Йорк, Н. Й.

ШІКАГОВСЬКА ХРОНІКА

подає Степан Куропась.

Ще одна українська церква повстала в нашому місті. Тим разом в дільниці Борнсайд. Є в тій українській колонії православна церква, що служить місцевим громадянам вже кілька десятків літ. Церква ця є мурована з гарною „галеною“ з приходством. Це одна з церков, що мала все добрих парохів і священників — господарів, бо цента довгу не має, а в касі є гроші.

Та в громаді не всі є православними. Тому від довгого часу йшла мава про це, що треба би ще й католицької церкви.

Таку церкву покликали до життя оо. Василіане. Вони закупили готовий вже будинок під церкву і вже правляться в новій церкві Богослуження. Покладення новозаснованої

церкви відбулося в неділю, дня 24. серпня при численному здвизі людей зі всіх сторін міста. Нова церква стоїть на 740 Іст 91-ий плейз.

У зв'язку з повстанням ще одної української церковної громади в Шікаго треба ствердити, що шікаговські українці оскільки їде про їхню духовну обслугу, є добре забезпечені. Бо обслугу їх тепер вже 6 церков, 4 греко-католицькі й дві православні. Крім цього українці невірального національного обличчя належать ще до карпато-руських католицьких й православних церков, а є і такі зденационалізовані одиниці, що належать до російських царських церков або до польських костелів.

Українці купують фарми. На протязі останніх двох років

поважне число наших людей переселилося на фарми. Звичайно таке переселення відбувається без жадного розголошу. Шойно по довгому часі, на запити, де дівся такий то громадянин, можна довідатися, що він вже „давно на фармах“. Велика більшість українців нашого міста поселилася на фармах стеїту Мішиген. В таких околицях як Савт-Гейвен, Пулман, Бентон Гарбур, Довадзак, Трі Ріверс. Це піскові землі, звичайно овочеві фарми, або піскові глинки в околиці Трі Ріверс, де вже добре вдається кукурудза, сьєя алафа. В околиці Ловтон біля По-Бо є більша колонія українців, що плєкає ярину, головню цибулю, капусту і м'ятку, якої уживають до виробу гуми до жування (мінт). Це добре загосподарені люди, живуть на відлюддю, ніхто до них не заїздить і вони ніде не їдуть. Не заходять до них й українське друковане слово. Цього літа я мав нагоду відвідати всі ці згадані українські фермерські оселі.

Друга група українців, що переселилася на фарми, ван дусе до стеїту Вискансин, далеко на північ в околицю міста Торп і Люблін, де живе дуже багато поляків. В Любліні є навіть 376-тий відділ У. Н. Союзу, осідок якого є в Любліні або Торпі, залежно від цього, де живе секретар відділу. Є ще окремі фермери українського роду, що закупили фарми в околиці Вотсека 50 миль на північ від Грін Бей Вискансин. Наші фермери у великій більшості закупили занедбані дешеві фарми, бо не мали грошей на країні і працею своїх рук притяли їх до доброго втану. Крім Ловтон і Трі-Ріверс, це бідні фермери, яких не можна рівняти з німецькими чи шведськими фермерами, у яких більше землі й всього, що земля зародить. Є й такі фермери в районі Колома, Кольберт Мішиген, що мають у місті доми, збирають чиниші, а на фармі лише віку доживають, плєкають городовину і овочі, але більше для спорту ніж на бизнес. Стривав й українських фермерів в стеїті Айові. Це переважно люди, що довші літа працювали на фармах, а відтак самі винаймали собі фарми і доробили великого маєдку. Та в часі депресії, коли кукурудза продавалася по 25 центів, виці по доларови, а добрі молочні корови по центові від фунта живої ваги, вони понесли великі страти, хоч заховали що могли і даліше це господарюють вже на своїх фармах. В Айові, Полудневому Вискансині і в Іллінойсі наші люди перше землі не купували, бо пересічна 80-акрова фарма коштує тепер пересічно 10 тисяч доларів, а тому 20-25 літ малошо менше. Знову наші люди з собою з України грошей не привезли, бо більшість приїхала до Америки за пожитими гроші. Зате німці приїздили з грішми і осідали на родючому черноземі згаданих 3-х тейтів. Нині це багатирі, яких фармів не можна докупитися. Їхні діти вже нині госпо-

МОНСІґЬОР МІСУРАКА,

папський нунцій до Венесуелі, що недавно переїжджав через Нью Йорк.

дарять, а старші господарі живуть з готівки по малих фермерських містечках і становлять поважну групу людей т. зв. фермерів на відпочинку (Рітайред Фармер). Шойно тепер купують українці країні фарми в Іллінойсі і Вискансин. Люди думають про війну і приходять до переконання, що земля є найкраща безпека тяжко працьованого гроша. Рівно на захід від Шікаго, у віддалі 100 миль, в околиці міста Діксон і Ембой, закупають тепер наші люди фарми. Це дуже урожайні землі, переважно легкий пісковий чернозем, а подекуди глина, на яких росте все, спеціально добре родить кукурудза і виплачується годівельно-молочарська господарка.

Що найбільше болить наших фермерів? Таке питання задавав я і діставав відповідь, що найбільшою їх трагедією є діти. Поки діти малі, наші люди мають надію, що підрастуть і допоможуть на фармі. Та хлопці вже в 20-тис році життя, а дівчата ще скорше покидають рідні фарми й більше їхньою долею не турбуються, хіба, що в рядягоди приїдуть на відвідини, щоб набрати фермерських продуктів.

Чому тікають, питає я, коли німецькі діти перебирають господарку? Та німці мають більші й кращі фарми, то й діти їх держаться.

Загалом українські фермери є добрими господарями. Видно порядок в хаті, на подвір'ю, в полі. І всі є задоволені, що не мусять журитися, що буде завтра, чи буде праця і хліб, бо мають одного і другого доволі.

Американська Католицька Дієцезія в Шікаго мала в неділю, дня 14. вересня т. зв. „Свято Молитви за Мир“. На найбільшій у місті площі, т. зв. Полі Вояка, зібралося 150,000 людей, які під провідом архієпископа Стріча, наступника кардинала Мунделайна, молилися до Всевишнього, щоб заховав нас у мирі, у такому мирі, який не є накиненим силою меча, але у якому процвітає свобода віри, думки і у якому є послух владі, визнаються високі моральні засади. У тому торжестві взяло участь 8 єпископів і 40 монсіньорів. Одинадцять католицьких шкільних оркестрів в одностроях взяли участь в програмі торжества, а 6,000 т. зв. престольних хлопців сформувалося у вид величезного хреста, що у темній вечорі виглядало дуже торжественно.

Архієпископ Стріч у своїй промові підкреслював, що нації, які хочуть встановити на світі новий лад, зовсім не числяться зі законами природи і Бога. Авторитет не може вдержатися силою тиранії і заперечуванням всього, що поодиноким народам дороге. — Американські і ватиканські прапори були на естраді і по всьому полі, а почесне військово чета, в силі 100 людей з форту Шеріден, 120 з Грейт Лейке і 200 зі стеїтової міліції, творили військову денутацію.

DEFENSE QUIZ

BONDS

- Q. Do the retail stores receive any fee or percentage for the sale of Stamps?
A. No. The retail stores are offering their facilities as patriotic service, just as banks, savings and loan associations, and others are giving their help in the sale of Defense Bonds.
- Q. How can I form the thrift habit necessary for me to buy many Defense Bonds, to help the Government?
A. The easiest way is to instruct your employer or banker to hold back a small fraction of your salary or other income. Even 10 cents a day and a dollar on your birthday will mount up in one year to \$37.50, the purchase price of a \$50 Defense Bond. Bigger savings buy bigger bonds.
- NOTE.—To buy Defense Bonds and Stamps, go to nearest post office, bank, or savings and loan association; or write to the Treasurer of the United States, Washington, D. C. Also Stamps now are on sale at retail stores.

НАЙ КРИТИКУЄ ІНТЕРВЕНЦІОНІСТІВ.

КЛІВЛЕНД (Огайо). — Сенатор Дж. Най, ізоляціоніст з Північної Дакоти, заявив, що „партія війни“ (інтервенціоністи) нарочно хоче скомпромітувати опозицію, тому закидає їй, що вона є „протижидівською“. Він також виступив проти Англії, закидаючи їй, що вона не бореться за свободу моря, а за панування на морі.

ТИСЯЧІ ПУСТИННИКІВ.

На незаселених островах „Кеф оф Мен“, що лежить недалеко острова Мен, коло Англії, відпочивають птахи, що перелітають з півночі до теплих країв, або звідтам вертаються на північ. У зв'язку з тим англійське тов. опіки над й одержало близько 1,000 зго-звірятами удержує на тім острові свою сталу станицю, котрої завданням є доглядати над тим, щоб змучених птахів ніхто не напастував і не вигублював. Станиця удержує сторожа через цілий рік, який сповняє свої обов'язки сам о-

дні, бо на острові ніхто не мешкає.

Службу в станиці на острові виконував кілька літ один старушок, котрий недавно вмер. Товариство опіки над звірятами, що роздає ту „посаду“, опорожненні про її опорожнення англійське тов. опіки над й одержало близько 1,000 зго-звірятами удержує на тім острові свою сталу станицю, котрої завданням є доглядати над тим, щоб змучених птахів ніхто не напастував і не вигублював. Станиця удержує сторожа через цілий рік, який сповняє свої обов'язки сам о-

ПРИ ЗАМОВЛЕННІ,

ВИРІЖТЕ ЦЕЙ КУПОН НА КРОПКОВАНИЙ ЛІНІЙЦІ
І ЗАШЛІТЬ ЗО СВОІМ ЗАМОВЛЕННЯМ.

ДО КНИГАРНІ „СВОБОДИ“
Р. О. 346, JERSEY CITY, N. J.

Посилаю осьтут _____ доларів моні-ордером (чеком) і прошу вислати мені _____ примірників Історії України проф. Михайла Грушевського в англійським перекладі.

Ім'я _____ проєсється писати виразно
Адреса _____
Місто _____ Стейт _____

Нарешті Американські Українці Мають
Авторитетну, Наукову, Повну Історію
Українського Народу!

ВЖЕ ВИЙШЛА І ПРОДАЄТЬСЯ
В АНГЛІЙСЬКОМУ ПЕРЕКЛАДІ МОНУМЕНТАЛЬНА

A HISTORY of
UKRAINE

By Michael Hrushevsky

Edited by O. J. Frederiksen

Preface by George Vernadsky

Published for

The Ukrainian National Association

by the

Yale University Press

НАПИСАНА НАЙБІЛЬШИМ УКРАЇНСЬКИМ ІСТОРИКОМ

Професором Михайлом Грушевським

редагована О. ДЖ. ФРЕДЕРИКСЕНОМ, професором історії в „Майемі Університеті“.
З передмовою Ю. ВЕРНАДСЬКОГО, професора історії в „Єйському Університеті“.

ВИДАНА „ПРЕСОЮ ЄЙДСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ“
НАКЛАДОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

Ціна 4 долари

PRICE \$4.00

ПРОБНА ЕВАКУАЦІЯ НЬЮ ЙОРКУ. — У місті Покінсі, Нью Йорк, робив оноди Червоний Хрест проби з евакуацією шпиталів на випадок німецького повітряного рейду на Нью Йорк.

ДЕЩО ПРО СТЕНОГРАФІЮ

Слово „стенографія“ — грець-нести на папір рівночасно з ким. Під ним розуміємо тепер скорочене, скорочене письмо. Чехи так і звуть його „письмо стиснуте“. Письмо це дуже важке, головне в купецтві. Справа в тому, що торговельні, купецькі, банкові підприємства вимагають того, щоб якнайскорше з ала годжувати справи, щоб дуже скоро відповісти на листи, дуже швидко вести протоколи й т. ін. Звичайним письмом не вистигне людина записати скоро всіх думок, висказаних словами. Бож наше звукове письмо вимагає все довшого часу. А тимчасом людська думка скоро пролітає. Висловлена словами, вона не може так швидко вклатися в звичайне письмо. На цьому дуже часто підприємство може потерпіти, коли не дати як-стий відповіді, коли якоїсь думки скоро не вкласти на папір.

Алеж не тільки в купецтві має свою „вагу“ стенографія. Скрізь — і в політиці, і в науці тепер без неї не обійдемося. При допомозі стенографії людина може схопити кожне висказане слово, може держати крок за не-аби-яким швидко промовцем. Що сьогодні говорять у парламентах, те миткі стенографи збирають чим-дуж на папір, і вже другої днини ми про це довідемося із часописів. На судових розпитах, де прокуратор і адвокат завзято між собою перебалакуються, годі обійтися без стенографа. Навіть найдовшу промову стенограф своїми короткими значками може пере-

нести на папір рівночасно з ким живим словом. А як воно добре знати стенографію письменникові! Приходять думки, голова вирає важке, головне в купецтві. Справа в тому, що торговельні, купецькі, банкові підприємства вимагають того, щоб якнайскорше з ала годжувати справи, щоб дуже скоро відповісти на листи, дуже швидко вести протоколи й т. ін. Звичайним письмом не вистигне людина записати скоро всіх думок, висказаних словами. Бож наше звукове письмо вимагає все довшого часу. А тимчасом людська думка скоро пролітає. Висловлена словами, вона не може так швидко вклатися в звичайне письмо. На цьому дуже часто підприємство може потерпіти, коли не дати як-стий відповіді, коли якоїсь думки скоро не вкласти на папір.

ПЕРЕХОПЛЕНИЙ ФІЛЬМ. — Сцена з німецького фільму „Війна на сході“, котрий перехопила британська влада й сконфіскувала. Цей фільм німецький уряд думав виставляти в захоплених Німеччиною країнах, щоб настрашити населення. У цій світліні сусіди виносять тіла людей, побитих російськими бомбами. Бритійці задумують виставити ці фільми своїм людям, щоб показати їм німецьку пропаганду.

ВОРОГИ ЧИ ПРИЯТЕЛІ? — Вендел Л. Вилкі, як адвокат фільмового промислу, розмовляє приязно з сенатором Джералдом Найом, але під час сенатського переслухання в справі фільмової пропаганди за війну вони з собою гостро сперечалися.

мом (від цього назва „нотар“, що збереглася досі) урядові акти. Алеж використовували це письмо і в політичному житті. Нотарії були не раз неспішні для промовців, що виллювали кожне їх слово. Деколи вони навіть перекручували промови, і за це на них спадали кари. Одному з нотаріїв за сфальшування промови, з наказу царя Севера (193—211), порозинали жили на пальцях. Цього скороченого письма („нотарія“) вчили й по школах, і був це дуже тяжкий предмет науки: учні мусіли вбивати собі в голову дуже багато значків (було їх до 13,000), а це була нелегка річ.

Цим скороченим письмом користувалися і християни за римських часів. Вони записували ним останні слова мучеників і опісля відчитували їх вірним, щоб скріпити їх віру та піднести в них духа. „Тиронові ноті“ перейшли в середньовіччя, зберігалися довго по монастирях і часом там заважали. Згодом по монастирях почали витворювати своє окреме скорочене письмо, по-видумавши всякі знаки на наростки слів та на закінчення. Таке письмо можна часто подивитися на середньовічних документах. Ще були спроби скороченого письма, де були знаки на складі (т. зв. „гратиферрат“) — його вживали до XI. в.

А вже в XII. ст. бачимо в Англії спроби поцести розвій стенографії на новий шлях. Воно й не диво, бо Англія край розвинутого парламентаризму, кінце потребувала скороченого письма. Ця перша

азбука повстала з геометричних первинів: простої лінії, потягнутої в різних напрямках, точки, кола та його частин, і її ми зовемо „геометричною стенографією“. Незабаром повстали різні школи цього геометричного стенографічного письма.

3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ДІТРОЙТ, МПШ.

Ювілей „Запорозької Січі“.

В 1916. році зібралася маленька горстка свідомих українців і заснувала Товариство „Запорозька Січ“, як 75. відділ Українського Народного Союзу.

Сама вже назва Товариства „Запорозька Січ“ є відгомном слави українсько-державницьких великих прагнень, що безупинно проливали кров за демократичну українську державу й волю нашого народу, який нині погрозлений ворогами. Голос з могил великих лицарів України велів нам назвати наше Товариство цим достойно українським іменем „Запорозької Січі“. І на протязі 25 років, під покровом цього прагнень-українсько-державницького імені скромними силами ми змагалися творити добрі діла для піднесення святого імені України.

Як дійсні сини українського народу, коли тепер на українських землях летить кров і падають жертви, ми як члени цього Товариства „Запорозької Січі“ рішили відсвяткувати 25-літній ювілей існу-

вання дорогого нам Товариства. Цей святочно-ювілейний день Товариства „Запорозької Січі“ відбудеться дня 28. вересня, ц. р., в Українським Народним Домі, при Мартин вулиці.

В день цього ювілею нашого організаційного життя, хочемо в цій так грізній хвилі черпнути свіжих сил до здійснення правдивого воскресення вільної, соборної України. Великі чини вимагають і великих сил, тому Товариство „Запорозької Січі“ має собі за велику честь запросити до святочної участі в цей ювілейний день 28. вересня всі українські організації в Дітройт і поодиноких громадян, щоби належно звеличати це

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

У неділю, 7. вересня 1941., в годині 4:30 пополудні, помер по довгій недугі в General Hospital in Elizabeth, N. J., член Тов. ім. Івана Франка, від. 306. У. Н. Союзу в Linden, N. J.

ІВАН МАШЛІЦЬ.
Покійний проживав 54 роки. Походив з села Черче, повіт Рогатин, Закарпаття України. Прийшов до 306. від. з переступним листом в березні 1925. Був добрим членом і передсідником і брав участь у Союзних справах.

Остання у смутку жінку Катерину і 3 дочки: Анну, Миру і Олену, що всі є членами Союзу. Його смерть з болем серця відчували Іван, Володя і Стефан, котрим неблизько був вісімнадцять і їх виховав з маленькими, та швагер Іван Ошуст.

Похорон відбувся в середу, 10. вересня 1941. до укр. кат. церкви св. Володимира в Елізабет. Відправлення Покійного Івана на вічний спочинок члени Тов. ім. Івана Франка, кривні й знайоми.

Нехай прибрана земля Вашингтона буде йому пером!
А. Андрійців, секр.

свято і спільно могутньою силою прямивати до загоєння кривавих ран страждуючого сьогодні українського народу. За Ювілейний Комітет Товариства „Запорозької Січі“:
Михайло Присташ.

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

Потрібно ЧОЛОВІКА або ЖІНКИ ЧОЛОВІКА, до роботи при „Furnished Rooms“. Платня \$60 місячно і помешкання. Голоситися до: 214. Mrs. BAY, 139 Third Ave., New York City.

БИЗНЕСИ НА ПРОДАЖ

НА ПРОДАЖ делікатесів і горілля, кімната назаді, парове опікання, торг з бізнесу \$400 тижнево. Продається через непорозуміння між спільниками за ціну \$1,800. Голоситися до:

J. TANSKI, 17 St. Marks Place, New York City. Tel.: GR. 3-2223.

ХРОНІЧНІ НЕДУГИ КРОВІ, НЕРВІВ І ШКІРИ, жовтуха, нирок, мочевого міхура, загальне ослаблення, пухнення жезлів.

ЛІЧЕННЯ ГЕМОРОЇДІВ НА БАЖАННЯ Х-РАЙ Парали Даром. Екзамінація і Бажання Крові \$2.00. ЛІЧІМО РОЗШИРЕНІ ЖІЛИ

Гонорар приступити
Dr. BURTON DAVIS

415 LEXINGTON AVENUE, Cor. 43rd St., Fourth Floor, NEW YORK CITY.

ГОДИНИ ЛІЧІВ: від 9 рані до 7:30 вечером. В четвер від 9 до 4. Неділями і святами від 10 до 1.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР

321 E. 18th STREET, between 1st and 2nd Avenues, NEW YORK, N. Y.

Tel. GRAMERCY 5-2410. Урядові години: рано від 10 до 12. Вечір від 6 до 8, а в неділі рано від 10 до 12.

BRONX, N. Y. PREMIERE BRONX, N. Y. УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКОВНА ГРОМАДА в БРОНКС, N. Y.

675 East 183. St. висвітає до нові звукові ФІЛЬМИ в Церковній Галі, 675 1st 183. St. в Бронкс, в неділю, 28. вересня (September 28, 1941) точно в годині 6. вечір:

1. РЕЛІГІЙНЕ І СОЦІАЛЬНЕ ЖИТТЯ УКРАЇНЦІВ в Бронкс. (Ця фільма звукова-кольорова, швидко вийшла з Лабораторії „Кодек“, представляє релігійно-патріотичне життя Української Кольонії в Бронкс, красу ново-збудованої Бронкської Воскресенської Церкви, Свято-Ванія Дня Подяки, Літній Празник в день св. Миколая, активність Молодого Клубу, українські танки, народні й церковні співі).
2. ЧОЛОВІК ЗПОНАД НАШОЇ АТМОСФЕРИ, або МОЛИТВА ЛЮДІМ ЗАЛІЗО. (Ця фільма звукова, збудована в Англії, представляє життя Богомольця з Норвегії, надзвичайно сентиментальні сцени).
3. Закінчення: БАЛЬ під оркестру Петра Протасевича.

Отрим запрошується шановну українську публіку з Бронкс і долина міста прийти на повні фільмові картини і Баль в неділю, 28. вересня 1941., в год. 6. вечір. Всіх широко вітаємо. Комітет.

НАША ЗАСАДА

Наша засада щодо особистої услуги є строга. Ми трактуємо всіх однаково, без уваги на ціну, яку родина хоче заплатити.

Особисту услугу і заінтересування даємо радо кожному, хто до нас зголо-ситься.

STEPHEN J. JEWUSIAK & SON
FUNERAL DIRECTORS

77 Morris St., Jersey City 34 E. 25th St., Bayonne
Phone: Bergen 4-5989 Phone: Bayonne 3-0540

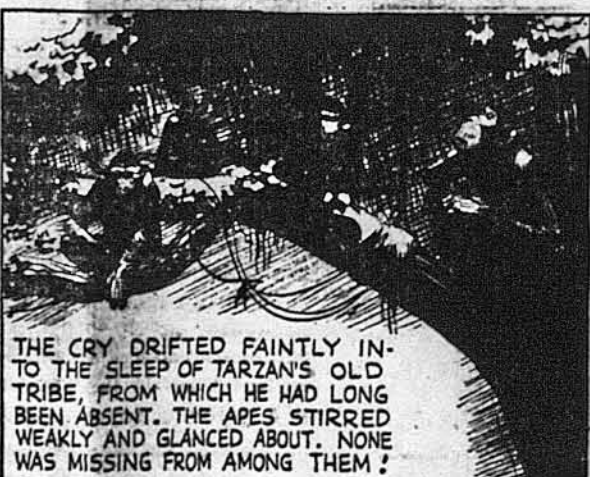
ТАРЗАН, ч. 405. Фатальна помилка.

Тарзан переглянув довкру-ги ситуацію. В ній знаходив тільки одну одніську можли-вість. Нагло його уста відкри-лись і він видав сильний крик.

Бутавці думали, що це він кричить, щоб їх залякати. Фактично він з цілої сили кли-кав собі малпів на поміч.

Крик цей прошив глибоко нетри і дійшов до вух малпа-чого племені, яке колись поки-нув Тарзан. Малпи поглянули довкруги.

Ні одна малпа не була від-сутня. Всі були тут. „Це з чу-жого племені“, заговорили вони і додали: „Ми мусимо відгукнутись“.

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК НА ФІЛЯДЕЛЬФІО І ОКОЛИЦІ

МИХАЙЛО НАСЕВИЧ

cor. FRANKLIN & BROWN STS., PHILADELPHIA, PA.

Tel. Market 1320. ОБСЛУГА В ДЕНЬ І ВНОЧІ

ЦІЛИЙ ПОХОРОН з цєю прегар-ною металеною труною, двома автом. краватом, балсмуванням, вико-нанням Похоронного Дому і т. д. \$295.00

Все, чого треба, з виїмком одні-я належностей за церковну відправу й цвинтар.
S. KANA KAIN, 433 State St., Perth Amboy, N. J. Phone: Perth Amboy 4-4646

МИРОН ЛИТВИН І СИН

УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ

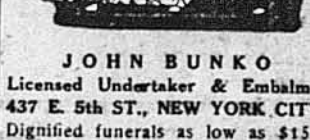
Обслуга шира і чесна Main Office: 383 MORRIS AVENUE, cor. Springfield Ave. NEWARK, N. J. Phone: Essex 3-5347

Branch office (Phila): 969 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8588

ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

заряджує погребам по ціні так низькій як \$150. Обслуга найкраща.

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer 437 E. 5th St., NEW YORK CITY. Dignified funerals as low as \$150. Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В БРОНКС, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦІХ

129 EAST 7th STREET, NEW YORK, N. Y. Tel.: Orchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL 707 PROSPECT AVENUE (cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y. Tel.: Melrose 5-6577

БИЗНЕСМЕНІВ ПІДПІРАЙТЕ СВОЇХ

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, А ТИМ-САМИМ СТАВЛЯЙТЕ СПІВ-ВЛАСНИКОМ ШІСТЬ МІЛІ-ОНОВОГО МАЕТКУ ЦЕЇ

ОРГАНІЗАЦІЇ